

הניזקין פרק המישי גימין

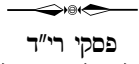
ג.

עין משפט נר מצוה

יג א מיי פ"ה מהל'
מלוה וזה ה"ל ג ד
ופ"ו מהל' פחות ה"ל ט
סגן ענין דל ומה טושי"ט
ח"ט ס"י קטע ענין א ד
יח טושי"ט ח"ט ס"ג
קטע ענין קב
סעף י:

יד ב מיי ט"ט סגן ענין
מת טושי"ט ח"ט ס"ט:
טו ג טושי"ט ח"ט ס"ג
קטע ענין יח:

טז ד מיי פ"ח מהל' מקי
מגו ה"ל י"א סגן
ענין טושי"ט ח"ט ס"י
קטע ענין כ"א וסמך מיט
סעף י:

פסקי ר"ד

קבלן (דמלו' היה) [דבעל]
חוב דברי הכל משתעבד
קבלן דכתובה וערב
דמלוה אתפליגו איכא
למ"ד א"ג דלית ליה
נכסים ללוה משתעבד
איכא למאן דאמר אי אית
ליה נכסים ללוה משתעבד
ואי לית ליה לא משתעבד
להוציא ממנו כחלו משתעבד
א"ג דלית ליה לבר מערב
דכתובה דא"ג דאית ליה
לא משתעבד מ"ט מצוה
הוא דעבד ולא מדי
אחסריה: אמר מר וטרא
דבר בחמן משמיה דרב
דבר בחמן הוציא על
היתומים א"ג שכתוב בו
שבת אינו גובה אלא מן
הזבונות והכי נמי פליגי
איל כשהתנה זה התנאי
על עצמו בחייו דרב בחמן
סבר על עצמו הוציא תנאו
אבל יתמימ לא גבי אלא
דביעיות מן הזבונות
ורבא סבר כיון דמיניה גבי
עידית מדאורייתא כפי
התנאי ה"ה ה"ה נמי (גבה)
מן היתומים אבל אם כתב
לו שיגבה ממנו מן העידיה
בחייו ובמותו הכל לפי
תנאו וליכא מאן דפליגי
בהא שכיון ששיעבד לו
העידית בפרושו בין בחייו
בין במותו היאך מפקע
כעשיו אחרי מותו: וברין
זה משנה הרב שישתה.
והלכתא ברבא דק"ל כל
אביו רבא הלכתא כרבא בר
מימיל ק"י: אין נפרעין
מן היתומים וכו' בעי רבי
איבוי רבא מיני יתומים
שאמרו קטנים או אפילו
גדולים ואסיק לתמורה
והלכתא

מצוה הוא דעבד ולא מידי חסרה. תרמי צעינן אכל היכא דלאו מלוה עבד ולא חסרה כגון שנעשה ערב לאחר הנישואין או^א עבד מלוה וחסרה משתעבד: **פחות שבבבאים**. וה"ה כשנא לימן לו קרקע נותן לו פחות שנקרקעויהו דייניו זיבורית אכל פחות שבכלים היינו מיטב כלאמרין צפ"ק דצ"ק (י"ד ק"י):

כיון דדיניה מדאורייתא בעידית.
נראה * דסבר שצדאל
לאורייתא דאי דרצנו א"ג דמיניה
דידיה דיניה מדאורייתא בעידית
מיתמי יהא זיבורית כיון דמדאורייתא
לא גבי כלל ומר זוטרא ואב"י דסברי
מיתמי מזיבורית לריך לומר דקסברי
שצדאל לא לאורייתא כדפרשינן
במתניתין דאי לא הכי מאי טעמא
אפקועי רבנן^א אי נמי לא פלוג רבנן
ציתמי^ב: **מאי עידית שפאי עידית.**
פירש קונטרס מאי עידית דקתמי
הכא דא"ג שכתבה בשטר הלוואה
אינו גובה ממנה כגון דשפאי עידית
אחר הלוואה קפלה מלפניו שאינו יכול
לגבות הימנה כגון שנטולה מסיקין או
לשדפה או שטפה נהר דכטל ליה
תנאה ומהשתא הוה ליה להאי בעל חוב
לאבזויי זיבורית מדאורייתא ומשום
נעילת דלת אמרו ציציונית וגבי יתמי
אוקמהו מדאורייתא וכדכ"ח דלמר
ייכא דשפאי עידית לאחר היזק ועדיין
יש לו עידית ציונית זיבורית אלא
שוו עידית פיה מאלד גובה ציציונית
דלול ליה דיניה דלמר ליה האין
נקטחפה סדך ומולך גרס וקשה
לר"ת דמאי עידית שפאי עידית משמע
סוקתה הא דקא אמר מאי לאו
דכתב עידית בשטר ולפי' הקונטרס
הוה ליה למימר הכא במאי עסקינן
שפאי עידית ועוד^א עידי עידית מאן
דכר שמיא עידי עידי עידית לא יגבה
שאם נתקלקל עידי עידית לא יגבה
מן העידית הנשארת אס כן הורעת
כחן של ניזקין אלא ציונית דכי האי
גוונא פריך צפ"ק דצ"ק (י"ד ק"י) ועוד
דרבא משמע הכי (י"ד ק"י): דלית ליה
בשל עולם הן שמיין גבי ראובן שמכר
כל שדותיו לשמעון (ט"ו אס) כן מאי עידי
עידית שתיי הכל דלמר עידית
דעלמא לא גבי מיניה ומפניו צצינו
מס מאי עידית שפאי עידית כמו וצכל
שפיס מרעיתס (ישעיה מט) דלךך
שדות הטובות שאכל הנהר סוקף השדה
שעל שפת הנהר ממש עומד למרעה
בהמות ובריע מזיבורית מפני שהנהר
שוטף תמיד מה שזורעים שם ואפילו
הן שפאי עידית אולתה קרקע שגובין
יתומין אף על גב דגריעי מזיבורית^א
וכדכ"ח דלמר הזיק זיבורית גובה
מן העידית אכל הזיק שפאי עידית
שהעמיד שם צעמויתו לרעות גובה
מן הציוניות דלא חשיב נזקין דלהכי
קיימי^ב אלא הוה ליה כצעל חוב
א"ג דהעמיד שלא מדעת הצעלים:
יתומין

קבלן דבעל חוב. תרמי לחיובא איכא חדא קבלנן הוה ועוד דחסריה ממונה: **מעירא דקנתא**. משורש טעם התקנה דקתמי מפני מה כעונה ציבורית יותר משהאיש כו': **היולא על היסומים**. שלוח ציניה: **שכפוזו צנה**. שהתנה עם דלא מהני תנאה לגבי יתומים דהא

סתם בעל חוב ציציונית ולגבי יתמי משתה דינו: מה דרבו של ליה להוליא. לפרוע: **פחות שבכלים**. שמרוננו לא יפרע עידית: **כיון דיניה מדאורייתא בעידית**. שהרי שיעבדה לו ונעשה קרקע זו ערב למלוה וערב משתעבד מה"ט^א דתמי אכרי אערבנו (בראשית מג): **כגון שפיסה וצוים** זו של מוויק לעידית של ניזק. דמדאורייתא^ב מיהא גבי ור' ישמעאל היא. דלמר מדאורייתא צדניק שיימיין ומפני תיקון העולם אמרו רבנן צדניק צדניק כדמין כדמין כדמין וצ"ו יתמי אוקמהו מדאורייתא: **לאו אף על גב דכסי עידיים בשטרא**. ומיזכרא דרבא: **מאי עידית**. דקתמי הכא דלע"ג דכתבה בשטר הלוואה אינו גובה ממנה כגון דשפאי עידית לאחר הלוואה קפלה מלפניו שאינו יכול לגבות הימנה כגון שנטולה מסיקין או לשדפה או שטפה נהר דכטל ליה תנאה ומהשתא הוה ליה להאי בעל חוב לאבזויי זיבורית מדאורייתא ומשום שלא תנעול דלת אמרו רבנן ציונית וגבי יתמי אוקמהו מדאורייתא: **וכדכ"ח**. דלמר ה"כאל דשפאי עידית אול ליה דיניה: הזיק זיבורית גובה דמי נוקו מן העידית של מוויק ואפילו עידי עידית לר"ע מדאורייתא ולרבי ישמעאל מדרבנן: **שפאי עידית** לאחר היזק ועדיין יש לו עידית וצינונית זיבורית אלא שזו היתה יפה מאד: **גובה מן הציוניות**. דלול ליה דיניה דלא^א האין כמתחפה סדך ומולך גרס וצדין הוה דנדימיה אכל זיבורית אלא מפני תיקון העולם הוה: **וגבי יתמי אוקמהו כו'**. לאו ארצבא קאי אלא^ב דלמנא ר"ח ניותמיה: **הקנתא הוה דעבוד רבנן**. לחוס על היתומים להעמידם על דין תורה שיהא זה טורח ומוכר את הציבורית שאין להם מן יתר שבכילים: או **דילמא**. לאו מקנתא הוה אלא דינא הוה לאוקמיניהו מדאורייתא שדינו ציבורית דעעמא מאי אמרי דיניה ציציונית משום נעילת דלת הלכך אי נמי לא מיתמי רבנן למיגבי דלמא מסיק דלמתייה האי מלוה נעול דלת וליחוש דילמא מיית ליה ונפלי קמי יתמי ומגבו ליה זיבורית ואי טעמא הכי הוה אפילו גדולים נמי דינן כן: **לשבוטא**. לענין שאמרו כחמיה^ב דלא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבוטא ואפילו הוליא שטר דאי הוה אצוהון דימתי קיים דלמא הוה ענין ואמר אשתכח לי דלא פרעתי ומשעעין ליה כלאמרין שבצויה (דף מה) והשתא אן טענין פריעה אצוהי אי לא אכל לענין זיבורית אלא מן העמידים על דין תורה הוה וקטנים ולא גדולים: במקום

מסורת הש"ס
א) ג"ק מ. ב) צ"ח קט"ז.
ג) לנעל מח: א) ב"מ
לית מינה רב, ד) כמותו
ז) שבוטת מנ. ט) ז"ב
קעג: ז) ל' מל. ח)
רש"י, ט) בדפ"ר ארזמי
אלעזר, ט) [במסות פ.א].
טו) עי' א"ח ומקנת צ"ק
פרק א' לית ל' ומיתמי
המשפט י' ק' צילוריס
מק"ח.

תורה אור השלם
1. בחוץ תעמד וקאסי
אשר אתה נשח בו יוציא
אל"ך את העבט
הוציא. דברים כ"ד א

גלוין הש"ס
תוס' ד"ה כיון וכו' דסבר
שעבדא מדאורייתא. עי'
פסחים דף ס' ע"א תוס'
ד"ה וישנו:

מוסף רש"י
יתומים שאמרו. הכא
ליפרע מהם לא יפרע אלא
בשבוטת. אף גדולים
אמרו (כתובות ד). איכא
למ"ד. איכא למימר
אמוראי פלגי כהא מלתא
ושמעתייהו לא תפרש נתי'
(שבת ב"ב קע"ח). כי לית
ליה נכסי לא משתעבד.
דלא גמר נכלו לעמוד
נפשי ופלו אלא טעמי
מילי שירא להפסיד. (ט"ז)
מצוה הוה דרבא
המשך ציונון אין דעמו
לפרע הערבות אכל מתקין
לוינון עש"י ערבתי ו
מתלתי ולג מדי שפיה
לאשא דתא טב למיתב טו דן
ולטותיה מתקין. (ט"ז)
ולאו מדי חסדיה. (ט"ז)
הוליא כלום משלה. (ע"ד)
(ט"ז).

מוסף תוספות
א. אם נעשה ערב לכנסי
צאן ברזל בשעת נישואין.
ב. דהיינו. מוס' הל"ס.
ג. רבא. מוס' הל"ס.
ד. [אלא] שייעבדא.
ה. דאורייתא וכל תנאי
שבמקום קיים. הל"ס קמן
ז. זכרת המלוה ל"ס.
ח. בין בח"ה לניזקין.
ט. לנעל שם וישווי
דיניהם בכל מקום לגבות
מהן מן הזיבורית. ר"ס
ס. ז' [דן] וזיקן זיבורית
גובה מן העידית פירש
רש"י עידי עידית וקרה.
ז. מוס' הל"ס. ז'. ז' וגבי
יתמי אוקמהו רבנן
דאורייתא מדאורייתא
דרכן להוציא פחות
שבכילים ואפי' זיבורי
זיבורית ולא מייחי מרבא
אלא לפרע לשון שפאי.
ח. מוס' הל"ס. ח. לרעות
שם בהמות של כל אדם
והבעלים שנטלין שטר
ולהכי לא קתני שפאי
עידית דאפי' הוליקן שם
בהמות שלא ברשות
הבעלים לא מקרי מדיק.
מוס' הל"ס.